

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, АРХЕОЛОГІЇ ТА
КРАЄЗНАВСТВА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В НОВІТНІЙ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач
Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Середня освіта (Історія)
4
4 рік, VII семестр
вибіркові компоненти ОП
згідно з розкладом
українська
щопонеділка 15.20–16.20, щовівторка 13.00 -
14.00 (201 кабінет, з можливістю дистанційної
роботи на платформах ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Гринь Олена Володимирівна
E-mail: elenagreen5@ukr.net
Facebook Messenger Гринь Олена

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Державотворчі процеси в Новітній історії України» є вибіркоким компонентом в освітній програмі 032 Історія та археологія. Хронологічно вона охоплює період від проголошення незалежності України у 1991 р. до сьогодення, тематично – усі аспекти політичної, соціально-економічної та культурної історії.

Предметом вивчення є державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ –на початку ХХІ ст.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Державотворчі процеси у 1991–2013 рр.
2. Державотворчі процеси у 2013–2020 рр.

Мета дисципліни «Державотворчі процеси в Новітній історії України» = навчитися аналізувати основні аспекти державотворчих процесів в нашій державі після здобуття незалежності, виховувати почуття національної гідності, патріотизму і відповідальності за долю України.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 01	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 08	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 09	Здатність бути критичним і самокритичним.
СК 01	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 02	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 03	Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.
СК 04	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
СК 05	Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 08	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 09	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Структура навчальної дисципліни

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I Державотворчі процеси у 1991–2013 рр.				
1	Тема 1. Становлення української державності в 1990-ті рр.	4	2	10
2	Тема 2. Конституційний процес в Україні	2	2	10
3	Тема 3. Державотворчі процеси у 2000-х рр.	2	4	10
4	Тема 4. Зовнішня політика України у 1991 – 2013 рр.	2	2	10
Модуль II Державотворчі процеси у 2013–2020 рр.				
5	Революція Гідності. Анексія Криму та агресія на Сході України	4	6	15

6	Особливості державотворчих процесів у 2013–2020 рр.	4	2	15
7	Інтеграція України в європейське і світове товариство	2	2	10
Разом за курс -		20	20	80

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Перші кроки по забезпеченню дерадянізації політичної системи Формування незалежних органів державного управління Утвердження нових державних символів та державної мови.	2
2	Конституційний процес в Україні	2
3	Державне будівництво в незалежній Україні: проблеми еліт та лідерства.	2
4	Роль Помаранчевої революції в історії сучасного державотворення.	2
5	Пошуки вектору зовнішньополітичної орієнтації	2
6	Революція Гідності як важливий етап державотворчих процесів	2
7	Анексія Криму: аналіз джерел	2
8	Агресія РФ на Сході України: витоки, перебіг подій та перспективи. Інформаційна війна як складова гібридної війни	2
9	Міжетнічні і релігійні взаємини як складові української державності	2
10	«Державотворення в Україні на сучасному етапі: здобутки і виклики». Історичний турнір	2
Усього годин практичних занять		20

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Бойко О. Д. Історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академія, 2014. 720 с.
2. Історія України: навчальний посібник / під ред. В. А. Смолія. Київ: Альтернативи, 2002. 472 с.
3. Грицак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. Київ, 2000.
4. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України. Неупереджений погляд: Факти, міфи, коментарі. Харків, 2007.

Допоміжна література:

5. Брехуненко В. та ін. «Братня навала»: Війни Росії проти України XII – XXI ст. Київ, 2016.
6. Війна (очима ТСН): 28 історій по той бік камери. Київ, 2015.
7. Гетьман В. Як приймалася Конституція України. Київ, 1996.
8. Гібридна війна: in verbo et in grahi : монографія / Донецький національний університет імені Василя Стуса / під. заг. ред. проф. Р.О. Додонова. Вінниця : ТОВ «НіланЛТД», 2017. 412 с.
9. Гнатюк О. Прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Київ, 2005.
10. Доній О. Покоління Оксамитової революції. Київ, 1999.
11. Касьянов Г. Україна 1991–2007: Нариси новітньої історії. Київ, 2008.

12. Красівський О., Красівський Д. Трансформація політичної системи в незалежній Україні. 1991–2016. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 4 (49). Ч. 1. С. 21–32.
13. Крим після анексії. Державна політика, виклики, рішення та дії. Біла книга / за редакцією Ю. Тищенко. Київ, 2016. 145 с. http://ucipr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=457&catid=42&Itemid=205&lang=ua
14. Кримські татари: шлях до повернення. Збірник документів. Київ, 2004.
15. Кулик Р., Майоров М. 2014. Початок російсько-української війни. Київ, 2019. URL: <https://uinp.gov.ua/elektronni-vydannya/broshura-2014-rochatok-rosiysko-ukrayinskoyi-viyny>
16. Україна крізь віки. В 15 т. Т. 14. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991–2000 рр.). Київ, 2000.
17. Люди «сірої зони». Свідки російської анексії Криму 2014 року / упоряд. та вступ Андрієвська А., Халімон О. Київ, 2018. URL: file:///C:/Users/user/Desktop/Історія%20України_др.пол.ХХ%20ст/література/Люди%20Сірої%20зони_укр.pdf
18. Майдан від першої особи: 45 історій Революції Гідності / упоряд. Т. Ковтунович, Т. Привалко. Київ, 2015. URL: https://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/maidan_vid_pershoi_osoby.pdf
19. Наш Крим. Неросійські історії українського півострова. Київ: К.І.С., 2016.
20. Неоголошена війна. Невідомі факти і хроніки АТО / О. Калиновська та ін. Харків, 2015.
21. Політика історичної пам'яті в контексті національної безпеки України : аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Лозовий В. С., Валевський О. Л., Здіорук С. І., Зубченко С. О. та ін.] / за заг. ред. В. М. Яблонського. Київ : НІСД, 2019.
22. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. К.: НІСД, 2017. 496 с.
23. Усна історія українсько-російської війни (2014-2018 роки). Вип. 4. Київ, 2018. URL: <https://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/war-2014-2018.pdf>
24. Юськів Н. В. Правові проблеми державотворення у сучасних українських трансформаційних реаліях. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2014. № 801. С. 86–91. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2148/vnulpurn201480118.pdf>
25. Яневський Д. Хроніки "Помаранчевої революції". Харків, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

26. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua>
27. Мапа війни в Україні. URL: <https://liveuamap.com/uk>
28. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>
29. Національний меморіальний комплекс героїв Небесної Сотні – музей Революції Гідності. URL: <https://maidanmuseum.org/uk/storinka/pro-maydan>
30. Проект «Віртуальний некрополь української еміграції». URL: <http://necropolis.uinp.gov.ua>
31. Українська правда. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua>
32. Український інститут національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua>
33. Щоб пам'ятати: історія України. URL: <https://sites.google.com/site/memorial4uth/home>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- під час аудиторних занять додержуватися правил з техніки безпеки у навчальній аудиторії.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Навчання з елементами дистанційної освіти можливе через мережу Інтернет за погодженням з викладачем лише у випадках поважної причини відсутності студента.

Академічна доброчесність та плагіат.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). Підготовка завдань з використанням інформаційних джерел без посилань на них є плагіатом і несе академічну відповідальність.

Мобільні пристрої на практиці використовуються тільки з дозволу викладача.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, взаємоповаги.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	1	до 10
Робота на практичному занятті	5	10	до 50
Самостійна робота:		15	до 15
Залік			до 25
Усього:			до 100